

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Одеського національного
медичного університету
Протокол від «25» 05 2021 р.
№ 10

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ректора Одеського національного
медичного університету від
«25» 05 2021 р. № 2228-0
Ректор Одеського національного
медичного університету
акад. НАМН України
професор В.М. Запорожан

**ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КЛІНІЧНУ КАФЕДРУ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про клінічну кафедру Одеського національного медичного університету (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-19, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Положення про організацію освітнього процесу у закладах охорони здоров'я за участю науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти у сфері охорони здоров'я, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1337, Статуту Одеського національного медичного університету та інших нормативно-правових документів України.

Це Положення визначає основні засади організації освітнього процесу на клінічних кафедрах Одеського національного медичного університету (далі – Університет) за участі його науково-педагогічних працівників, а також регламентує загальні питання лікувально-діагностичної діяльності клінічних кафедр.

1.2. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

клінічна база – заклад охорони здоров'я незалежно від форми власності і організаційно-правової форми, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, акредитаційний сертифікат і на базі якого відповідно до договору про співпрацю (далі - договір) у сфері підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних кадрів, забезпечення лікувально-діагностичного процесу, проведення науково-дослідної роботи і впровадження її результатів у практику охорони здоров'я розміщуються одна або більше клінічних кафедр;

клінічна кафедра – це кафедра Університету, що реалізує освітні програми вищої та післядипломної освіти в галузі знань “Охорона здоров'я”, проводить наукові дослідження у сфері охорони здоров'я, розміщується на базі закладу охорони здоров'я (його структурного підрозділу, відділення) відповідного профілю для реалізації освітнього процесу шляхом його поєднання з наданням медичної допомоги. Клінічна кафедра здійснює освітній, науковий і виховний процес, а також лікувально-діагностичну та клініко-експертну роботу на клінічній базі.

лікувально-діагностична робота – це діяльність у сфері надання медичної допомоги, що провадиться науково-педагогічними працівниками Університету, з метою забезпечення освітнього процесу, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних кадрів, спільної лікувально-діагностичної діяльності із закладами охорони здоров'я, розробки і впровадження в практику охорони здоров'я передових медичних технологій профілактики, діагностики, лікування захворювань та реабілітації пацієнтів.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Основах законодавства України про охорону здоров'я, Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.3. Клінічна кафедра створюється за умови, щоб обсяги навчальної та методичної роботи давали змогу сформувати викладацький склад у кількості не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи і не менше як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання. Клінічна кафедра створюється і реорганізується рішенням Вченої ради Університету, введеним в дію наказом ректора та погодженням з МОЗ України.

Мотивовану пропозицію щодо реорганізації та ліквідації клінічної кафедри може бути представлено ректору Університету не пізніше, ніж за 3 місяці до початку нового навчального року.

1.4. Робота клінічної кафедри спрямована на забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях за профілем кафедри, конкурентоздатних на вітчизняному та світовому ринках праці.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КЛІНІЧНОЇ КАФЕДРИ

2.1. Основною метою діяльності клінічної кафедри є забезпечення освітнього процесу у сфері охорони здоров'я, проведення наукових досліджень та надання медичної допомоги населенню.

2.2. Основними завданнями клінічної кафедри є:

- забезпечення якісного освітнього процесу у сфері охорони здоров'я;
- забезпечення умов для проведення практичних занять студентів, навчання лікарів за програмами інтернатури, аспірантури, докторантури, проведення тематичних циклів удосконалення, курсів інформації та стажування і підвищення кваліфікації лікарів та науково-педагогічних працівників закладів освіти;
- розробка і впровадження у практику охорони здоров'я нових методів і технологій профілактики, діагностики та лікування, як результатів наукових досліджень;
- організація і надання медичної допомоги з використанням сучасних методів діагностики і лікування науково-педагогічними працівниками кафедр, докторантами, аспірантами, лікарями-інтернами, у відділеннях та структурних підрозділах клінічної бази;
- розробка і впровадження нових методів та технологій діагностики, лікування та профілактики під час надання медичної допомоги на клінічній базі;
- вивчення та поширення передового досвіду надання медичної допомоги;
- експертна оцінка результатів наукових досліджень;

- проведення консультацій, проведення (асистування) хірургічних операцій (для кафедр хірургічного профілю), участь у проведенні консиліумів, проведення клінічних розборів, обходів хворих, участь у клініко-експертній роботі (експертна оцінка історій хвороби по системі контролю якості надання медичної допомоги), участь клініко-анатомічних конференціях (в якості експерта), участь в спільних лікарських конференціях, робота в клініко-експертних комісіях з вивчення летальних випадків (в якості експерта), рецензування історій хвороб, інші завдання, що здійснює кафедра, як структурний підрозділ закладу освіти.

3. ФУНКЦІЇ КЛІНІЧНОЇ КАФЕДРИ

3.1. Для виконання завдань клінічна кафедра виконує загальні функції за напрямками діяльності та специфічні, що пов'язані з її лікувально-діагностичною роботою.

3.2. Навчальний процес на клінічній кафедрі базується на співпраці професорсько-викладацького складу кафедри та лікарів лікувально-профілактичного закладу.

3.3. Відповідно до змісту діяльності клінічна кафедра виконує такі функції:

- надання медичної допомоги населенню України, в першу чергу, пацієнтам клінічної бази за уразливим верстам населення;
- проведення клінічних досліджень, спостережень та випробувань;
- організація та участь на клінічних базах семінарів, клінічних, науково-практичних конференцій, клінічних обговорень, консиліумів;
- участь у розробці та впровадженні в лікувальний процес медико-технологічних документів;
- ефективне використання наявної медичної апаратури, що належить Університету або клінічній базі;
- апробація та впровадження в лікувальний процес на клінічній базі новітніх розробок і технологій, нових методів діагностики та лікування, лікарських засобів, медичних інструментів та апаратури;
- забезпечення підготовки та проведення лекцій та практичних занять здобувачів вищої освіти у клінічному закладі з демонстрацією хворих;
- здійснення навчально-виховного процесу з метою підготовки спеціалістів, які володіють навичками клінічного мислення і є високоерудованими у галузі клінічної медицини;
- організація та здійснення навчання з використанням досягнень медичної науки і практики охорони здоров'я щодо забезпечення якості теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти;
- координація і забезпечення підготовки випускових кваліфікаційних робіт магістрів;
- вивчення методів діагностики захворювань, оволодіння здобувачами освіти вмінням обстеження хворого, використовуючи сучасну медичну апаратуру та наочне приладдя;

- ознайомлення студентів з найновішою медичною апаратурою, сучасними високоінформативними методами обстеження хворих;
- організація і участь спільно із працівниками клінічних закладів охорони здоров'я в клінічних, патологоанатомічних і науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах та інших заходах, що сприяють підвищенню ефективності лікувально-діагностичного процесу і впровадженню в клінічну практику медичних організацій нових медичних технологій;
- вивчення, розроблення і впровадження передового досвіду надання медичної допомоги та організації охорони здоров'я, проведення і координація організаційно-методичної роботи з іншими підрозділами ОНМедУ, службами практичної охорони здоров'я;
- розроблення науково-обґрунтованих методів діагностики, лікування та реабілітації хворих, проведення клінічних досліджень, спостереження та випробування;
- здійснення заходів з залучення провідних вчених, спеціалістів до проведення занять, участі у роботі випускної атестаційної комісії.

4. СТРУКТУРА І УПРАВЛІННЯ КЛІНІЧНОЇ КАФЕДРИ

4.1. Клінічна кафедра - це кафедра Університету, що реалізує освітні програми вищої та післядипломної освіти в галузі знань «Охорона здоров'я», до складу якої входять науково-педагогічні та наукові співробітники, допоміжний персонал.

Структура, кількісний та якісний склад клінічної кафедри визначаються характером її спеціалізації, кількістю та змістом наук (дисциплін), що викладаються, обсягом навчального навантаження, складністю та обсягом науково-дослідної роботи, іншими чинниками.

4.2. Штатний розпис співробітників клінічної кафедри та її структура затверджуються наказом ректора Університету на кожний навчальний рік у відповідності до затвердженого Вченою радою Університету щорічного навчального навантаження відповідно до кількості абітурієнтів, зарахованих до Університету.

4.3. До складу клінічної кафедри можуть входити навчальні лабораторії, кабінети та інші підрозділи, які забезпечують освітній процес у сфері охорони здоров'я шляхом його поєднання з наданням медичної допомоги.

4.4. Керівництво клінічною кафедрою здійснює завідувач кафедри, який не може перебувати на посаді більш як два строки.

Завідувач кафедри повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри. Завідувач кафедри обирається за конкурсом таємним голосуванням Вченою радою Університету строком на п'ять років з урахуванням пропозицій трудового колективу факультету та кафедри. Процедура проведення конкурсу затверджена Положенням про конкурсно-

кадрову процедуру відбору науково-педагогічних працівників Одеського національного медичного університету.

Ректор Університету укладає з керівником кафедри контракт.

Завідувач кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною та науковою діяльністю викладачів.

Завідувач кафедри може бути звільнений з посади до закінчення терміну обрання у випадках, передбачених чинним законодавством України.

4.5. У своїй діяльності завідувач кафедри керується чинним законодавством України, Статутом Університету, цим Положенням, посадовою інструкцією та трудовим контрактом, а також наказами ректора, обов'язками, покладеними на нього ректором, проректорами і деканами факультетів у відповідності з посадовими обов'язками.

4.6. Завідувач кафедри підпорядковується безпосередньо декану факультету, до складу якого входить клінічна кафедра. Завідувач кафедри може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. На період відсутності завідувача кафедри (відпустка, хвороба, відрадження) його обов'язки виконує особа призначена наказом ректора.

4.7. Завідувач клінічної кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною та науковою діяльністю викладачів.

Завідувач клінічної кафедри взаємодіє з гарантом (гарантами) освітньої програми, яка реалізується на кафедрі, здійснює керівну і наглядову функцію за діяльністю проектних груп (груп забезпечення спеціальності) з розробки освітніх програм та відповідає за повну та якісну їх реалізацію.

Завідувач клінічної кафедри несе відповідальність за рівень, обсяг і якість лікувально-діагностичної роботи, що надається співробітниками кафедри, в т.ч. якість лікувально-діагностичного процесу у тематичних хворих та нешкідливість для їх здоров'я апробацій нових медичних технологій.

4.8. Зміст і регламентацію роботи науково-педагогічних працівників клінічної кафедри визначають посадові інструкції, трудові договори, індивідуальні плани роботи, графіки роботи, затверджені розклади навчальних занять та іспитів, графіки навчального процесу, робочі програми дисциплін, навчальні доручення.

4.9. На досвідчених та висококваліфікованих асистентів і наукових співробітників за погодженням з директором закладу охорони здоров'я і розпорядженням завідувача клінічної кафедри покладається лікувальна робота відповідно до розрахункових норм навантаження лікаря-ординатора відповідної спеціальності у стаціонарі. У цих випадках зазначена кількість хворих розрахункової норми навантаження лікаря-ординатора може бути зменшена на 25 відсотків.

4.10. На професорів, доцентів кафедри за погодженням з директором закладу охорони здоров'я і розпорядженням завідувача кафедри покладається систематична консультативна робота щодо здійснення контролю разом із завідувачем відділення за рівнем наданої лікувальної допомоги хворим асистентами кафедри і лікарями-ординаторами лікарні, правильністю оформлення і ведення медичної документації, проведення лікувально-діагностичного процесу, здійснення обходів, консультації хворих, організації та участі в консиліумах, визначення й коригування планів й тактики подальшого обстеження та лікування хворих.

4.11. Викладачі кафедри, які займаються лікувальною роботою згідно з Положенням про порядок проведення атестації лікарів, повинні обов'язково проходити атестацію на визначення знань та практичних навиків з присвоєнням (підтвердженням) категорії лікаря-спеціаліста.

4.12. Викладачі, яким відмовлено у присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційної категорії, не можуть займатись лікарською діяльністю і звільняються з роботи у встановленому порядку. Ці особи можуть бути переведені, за їх згодою, на інші кафедри для виконання роботи, не пов'язаної з лікарською діяльністю.

4.13. Зміст і регламентацію роботи інших працівників кафедри визначають трудові договори, посадові інструкції та графіки роботи.

4.14. Основною формою колективного обговорення та розв'язання поточних і перспективних питань за напрямками роботи клінічної кафедри є її засідання. Засідання клінічної кафедри проводяться відповідно до затвердженого плану роботи, але не рідше одного разу на місяць.

До компетенції засідання клінічної кафедри належать:

- рекомендація кандидатури на посаду завідувача клінічної кафедри;
- рекомендація кандидатур науково-педагогічних працівників у виборні органи Університету;
- рекомендація кандидатур на посади науково-педагогічних працівників клінічної кафедри;
- заслуховування виконання індивідуальних планів працівників клінічної кафедри;
- розгляд проектів навчальних планів і затвердження робочих програм дисциплін;
- рішення про видання навчально-методичної літератури;
- рекомендації щодо публікації наукових праць;
- заслуховування і представлення у спеціалізовану раду висновків щодо наукових праць на здобуття вчених ступенів;
- рекомендації щодо присвоєння вченого звання;
- затвердження розподілу навчальної, наукової та інших видів робіт між працівниками клінічної кафедри;
- розгляд питань наукової і науково-дослідної роботи клінічної кафедри;

- розгляд питань підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;
- розгляд річних і семестрових планів діяльності клінічної кафедри і подання до затвердження;
- заслуховування звітів аспірантів (докторантів).

4.15. Засідання клінічної кафедри повноважне ухвалювати рішення за умови присутності на ньому не менше 2/3 складу її науково-педагогічних працівників, що працюють на постійній основі. Рішення клінічної кафедри вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало понад 50 % присутніх на засіданні науково-педагогічних працівників. Засідання клінічної кафедри оформлюється протоколом, який повинен відображати хід обговорень, конкретність прийнятих рішень і їх реалізацію. Протоколи засідань клінічної кафедри підписують завідувач клінічної кафедри та секретар засідання.

4.16. Позачергове засідання клінічної кафедри може бути скликане на вимогу ректора, декана, а також за ініціативою не менше 1/3 усіх працівників кафедри або за рішенням завідувача клінічної кафедри.

На засідання клінічної кафедри можуть бути запрошені працівники інших кафедр і структурних підрозділів Університету, інших закладів вищої освіти, підприємств, установ та організацій, а також студенти, аспіранти, слухачі, які опановують дисципліни клінічної кафедри.

4.17. Для обговорення і вирішення питань, пов'язаних із навчально-методичною роботою клінічної кафедри, можуть проводитися методичне засідання (семінари). У методичних засіданнях бере участь увесь науково-педагогічний склад кафедри, в тому числі й ті його представники, які працюють за сумісництвом. За необхідності, до участі в методичному засіданні можуть залучатись аспіранти, докторанти, навчально-допоміжний персонал тощо.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

5.1. Відповідальність клінічної кафедри реалізується через відповідальність її працівників: завідувача клінічної кафедри та інших працівників клінічної кафедри. При цьому відповідальність кожного працівника індивідуальна залежно від покладених на нього посадових обов'язків і визначена його посадовою інструкцією, Правилами внутрішнього трудового розпорядку Університету та Правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу охорони здоров'я, де розміщується клінічна кафедра.

5.2. Завідувач клінічної кафедри несе персональну відповідальність за:

- роботу клінічної кафедри в цілому;
- якість лікувально-діагностичного процесу;
- забезпечення підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового, наукового рівня на рівні державних вимог;
- забезпечення виконання навчального плану;
- навчально-методичне забезпечення дисциплін кафедри;

- виконання плану науково-дослідних робіт кафедри;
- виховну роботу серед здобувачів вищої освіти;
- забезпечення інформаційної та профорієнтаційної роботи кафедри;
- дотримання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів) та клінічних протоколів;
- стан трудової дисципліни серед працівників кафедри;
- порядок на закріплених за кафедрою територіях, навчальних лабораторіях, аудиторіях та навчальних кабінетах.

6. ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ТА ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

6.1. Для реалізації своїх функцій і завдань клінічна кафедра в установленому порядку може отримувати або надавати інформацію, що стосується її компетенції, брати участь в ініціюванні та реалізації спільних, наукових, науково-практичних та інших заходів, взаємодіяти в межах своєї компетенції з іншими структурними підрозділами Університету та закладом охорони здоров'я.

6.2. Виконуючи свої функції, клінічна кафедра взаємодіє з:

- іншими кафедрами - з метою виявлення і реалізації міждисциплінарних зв'язків, обміну досвідом організації освітнього процесу використання навчально-наукової бази, проведення комплексних наукових досліджень;

- факультетами - з питань організації освітнього процесу за освітньо-професійними програмами та навчальними планами підготовки фахівців відповідних напрямів, спеціальностей і спеціалізації;

- загально університетськими навчальними підрозділами, підрозділами науково-дослідної частини Університету; підрозділами адміністративно - господарського призначення та іншими підрозділами Університету - у зв'язку з виконанням покладених на колектив Кафедри відповідних функцій та необхідністю надання поточної інформації про стан і перспективи її діяльності у відповідності до діючого в Університеті порядку;

- закладом охорони здоров'я на базі якого розташовується клінічна кафедра - шляхом участі науково-педагогічних працівників у проведенні діагностики, лікування, операції та знеболення під час надання медичної допомоги, а також присутності здобувачів освіти у сфері охорони здоров'я під час проведення діагностики, лікування, операції та знеболення.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення про клінічну кафедру не може суперечити Типовому положенню про клінічну кафедру, що прийнято Вченою радою Університету і є чинним. У разі виявлення розбіжностей між нормами Положення про клінічну кафедру та нормами Типового положення про клінічну кафедру застосуванню підлягають норми Типового положення про клінічну кафедру.

7.2. Положення про клінічну кафедру приймається (оновлюється) не рідше ніж один раз на 5 років, крім того, у разі зміни найменування, підпорядкування,

організаційної структури кафедри, а також зміни функцій, напрямів діяльності кафедри.

7.3. Всі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом видання відповідного наказу ректора Університету про внесення змін та доповнень або затвердження нової редакції Типового положення про клінічну кафедру.